Eduskunta
Verojaosto

HE 145/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

Lausunto hallituksen esityksestä HE 145/2020 vp eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Eduskunnan Verojaosto on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa (Valvira) antamaan lausuntonsa hallituksen esityksestä laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan alkoholiveron maltillisia korotuksia jatketaan 50 miljoonalla eurolla ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset niin, että vaikutukset matkustajatuontiin seurataan. Nyt esitetyn veronkorotuksen seurauksena alkoholijuomien vähittäismyyntihinnat nousisivat arviolta keskimäärin runsas 2 prosenttia. Ehdotettu veronkorotus kasvattaisi alkoholiveron tuottoa vuositasolla noin 50 miljoonaa euroa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia siten, että alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin. Veronkorotus kohdistettaisiin kaikkiin juomaryhmiin pääosin yhtä suurena suhteessa juoman sisältämään alkoholiin. Viinin veronkorotus olisi lievästi muiden juomaryhmien veronkorotusta suurempi. Oluen valmisteveroa korotettaisiin 4,2 prosenttia, mietojen käymisteitse valmistettujen juomien, kuten siiderin, valmisteveroa 3,7 prosenttia, viinin valmisteveroa 6,0 prosenttia, välituotteiden valmisteveroa keskimäärin 4,6 prosenttia ja etyylialkoholiveroluokan valmisteveroa 3,2 prosenttia. Keskimäärin alkoholijuomien valmisteveron veronkorotus olisi noin 5 prosenttia.

Veronkorotusten tavoitteena on ollut valtion tulojen kasvattamisen ohella alkoholin kokonaiskulutuksen ja sitä kautta alkoholinkäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen. Lisäksi tavoitteena on ollut mitoittaa veronkorotukset siten, että alkoholijuomien hinnannousu ei johtaisi merkittävissä määrin kotimaisen myynnin korvautumiseen matkustajatuonnilla.

Alkoholilain näkökulma

Suomen soveltaman alkoholipolitiikan perusta on ollut alkoholin saatavuuden rajoittaminen ja sitä kautta alkoholista aiheutuvien haittojen vähentäminen.

Voimassa olevan alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeinotoimintaa

alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi.

Valviran arvio

Valviran näkemyksen mukaan alkoholiveropolitiikkaa tulisi kehittää pitkäjänteisesti ottaen huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Kotimaisella alkoholijuomien hintatasolla sekä erityisesti matkustajatuonnilla kuin myös alkoholijuomien etäostoilla on selkeä yhteys. Riskinä veronkorotuksissa ja alkoholin hinnan eroissa on, että kotimainen hinnannousu lisää paitsi alkoholin matkustajatuontia myös matkustajatuontina tuodun alkoholin laitonta välittämistä kotimaassa.

Esityksessä ehdotetaan, että alkoholiveroa korotettaisiin tasasuuruisesti suhteessa juoman sisältämään alkoholiin kaikissa juomaryhmissä viiniä sekä hyvin mietoja alkoholijuomia lukuun ottamatta. Valviran näkemyksen mukaan esitetty muutos lisää esityksen tavoitteen mukaisesti valtion verotuloja. Esityksen vaikutukset terveydellisiin ja sosiaalisiin haittoihin, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, kotitalouksien asemaan tai yritysten toimintaan on arvioitu vähäisiksi tai rajallisiksi.

Valviran näkemyksen mukaan alkoholin aiheuttamien terveydellisten ja sosiaalisten haittojen vähentämisen kannalta veronkorotuksien vaikutuksia on useiden perättäisten muutoksien jälkeen vaikea arvioida. Valviran toteaakin, että terveydellisten ja sosiaalisten haittojen ehkäisyyn tarvitaan kansallisten veronkorotuksien rinnalle muita tehokkaita ja vaikuttavia keinoja.

Ylijohtaja Markus Henriksson

Johtaja Jussi Holmalahti